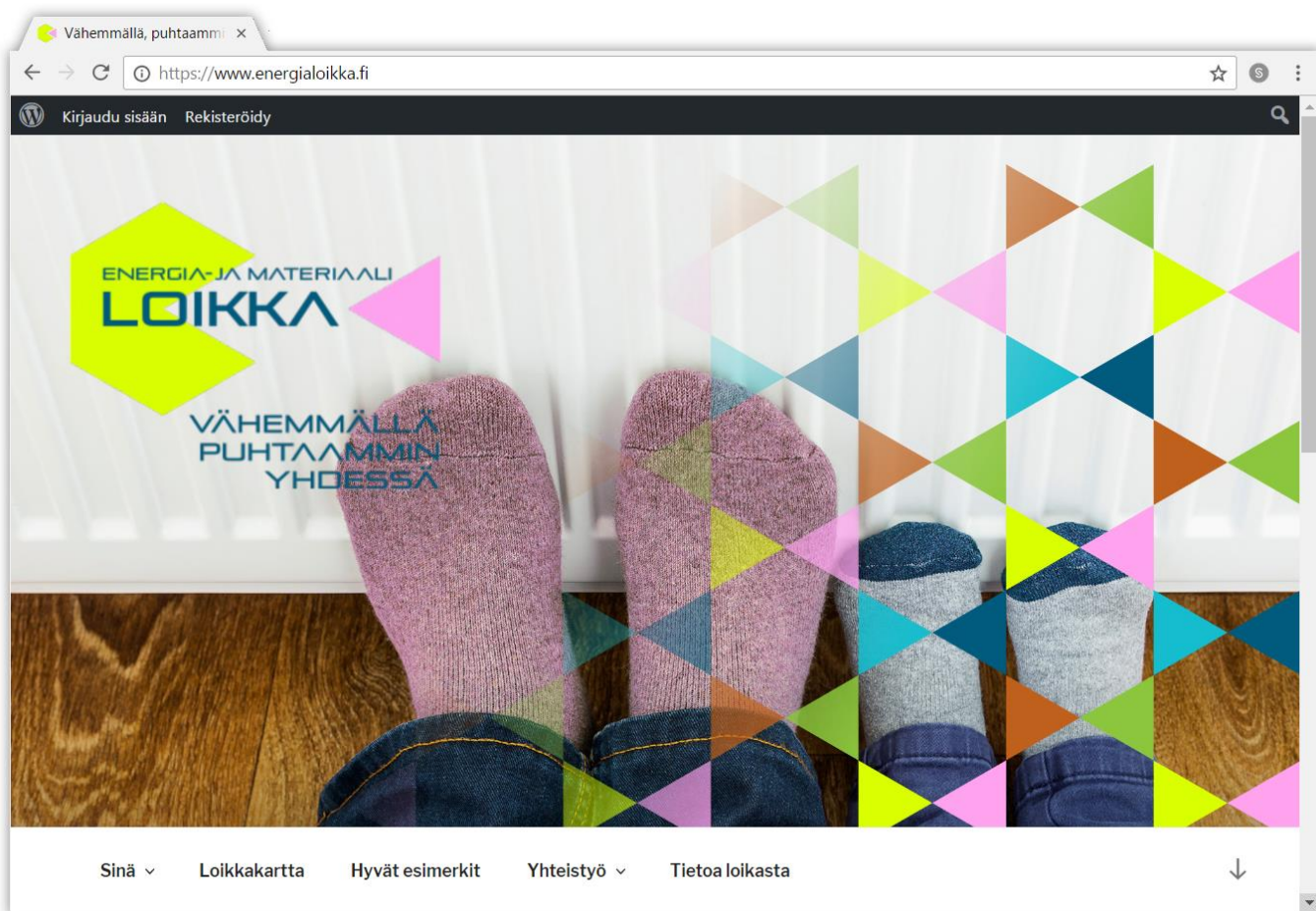

Energialoikka

Yhteisöllinen verkkopalvelu hyvien käytäntöjen jakamiseen ja naapuriyhteistyön tukemiseen rakennusten energiaremonteissa

Energialoikka.fi -palvelun pilottiversion etusivu kesäkuussa 2018.

Kokeiluhankkeen nimi:	Energialoikka – yhteisöllinen verkkopalvelu hyvien käytäntöjen jakamiseen ja naapuriyhteistyön tukemiseen rakennusten energiaremonteissa
Hakija:	Suomen ympäristökeskus SYKE / Viestintä
Vastuuhenkilöt:	viestintäasiantuntija Matti Lindholm , Suomen ympäristökeskus viestintäjohtaja Kirsi Norros , Suomen ympäristökeskus
Seurantakoodi:	70002002
Hankkeen kesto:	17.3.2017–1.5.2018

Sisällys

KIRA-digi kokeiluhanke	2
Mikä on Energialoikka?	3
Tekninen toteutus	3
Palvelimen vaatimukset	4
Wordpress ja lisäosat	4
Pilottiversion sisältö ja toiminnot	5
Loikkaesimerkit	5
Loikkaesimerkkien metatiedot	6
Loikkakortti	7
Toimijat ja hankkeet	8
Loikkaliitännäiset	9
Loikkakartta	10
Rakennusten lämmitystapa	10
Yhteisölliset työkalut	11
Julkiset esiintymiset	12
Yhteenveto ja johtopäätökset	13
Hankelähtöisyys	13
Paikkatietoaineistoissa parannettavaa	13
SYKE jatkaa palvelun kehittämistä	13

KIRA-digi kokeiluhanke

Suomen ympäristökeskus (SYKE) sai KIRA-digin kokeiluhankkeiden toisessa haussa rahoituksen Energialoikka-konseptin kehittämiseen ja kokeilemiseen.

KIRA-digin rahoituksen avulla rakennettiin pilottiversio Energialoikka.fi -palvelusta. Pilottiversiossa on jo tärkeimmät tunnistetut toiminnot, kuten karttapalvelu, kattava luokittelu, yhteisölliset ominaisuudet ja sisällön upotus muihin verkkopalveluihin sekä runsaasti erilaisia loikkaesimerkkejä eli kuvauksia jo tehdyistä hyvistä esimerkeistä.

Hankkeessa myös kartoitettiin ja arvioitiin rakennuksiin ja niiden energiankäyttöön sekä lähienergiälähteisiin liittyviä paikkatietoaineistoja ja niiden soveltuvuutta Energialoikan kaltaiseen palveluun. Tältä osin hankkeessa päädyttiin siihen, että tutkitut eri toimijoiden tuottamat aineistot eivät ainakaan toistaiseksi ole saatavilla joko tarpeeksi laadukkaina tai teknisesti käyttökelpoisessa muodossa. Pilottiversioon on mahdollista liittää näitä paikkatietoaineistoja heti kun sellaisia on käyttökelpoisessa muodossa. Tällä hetkellä palvelussa on jo kuitenkin käytössä loikkaesimerkkien sijainnit.

Pilottiversiota kehitetään eteenpäin Suomen ympäristökeskuksen omalla rahoituksella ja osana muita hankkeita. Konsepti on samalla jo laajentunut pelkistä energiaremonteista kattamaan myös muuta luonnonvarojen säästöä.

Mikä on Energialoikka?

Energialoikan perusajatus on, että hyviä, toimivia ja kustannustehokkaita ratkaisuja rakennusten energiatehokkuuden lisäämiseksi ja uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämiseksi asumisessa on jo tarpeeksi olemassa. Niiden käyttöönotto on kuitenkin tähän asti ollut hidasta. Muutosta jarruttavat erilaiset henkiset esteet, kuten tietämättömyys, kiire ja välinpitämättömyys (ks. kuva).

Energialoikassa esteiden yli hypätään esimerkkien, vertaistuen ja yhteisöllisyyden avulla. Muiden tekemät ratkaisut toimivat inspiraationa omaa energiaremonttiaan suunnitteleville. Lisäksi ihmisiä kannustetaan liittoutumaan naapureiden kanssa: yhdessä voidaan jakaa tietoa, suunnitteluvastuuta ja säästää kustannuksissa muun muassa yhteistilausten avulla.

Hyvien käytäntöjen jakamista ja naapuriyhteistyön tukemista toteutetaan yhteisöllisen Energialoikka.fi-verkkopalvelun avulla. Siellä tarjotaan esimerkkejä jo tehdyistä energialoikista ihmislähtöisesti ja samaistuttavasti. Palvelun ryhmäominaisuudet ja erilaiset paikkatietoaineistot sekä niiden hyödyntämismahdollisuudet helpottavat yhteistyön rakentamista naapureiden kesken tai muissa verkostoissa.

Energiaviisautta hidastavat esteet

Sanapilvessä näkyvät ERA17-toimintaohjelman (Energiaviisaan rakennetun ympäristön aika 2017) loppuseminaarin osallistujien vastaukset kysymykseen: "Mieti omaa rakennustasi, liikkumistasi tai muuta energiankäyttöäsi. Mitkä arkielämän haasteet tai muut tekijät ovat estäneet sinua tekemästä energiaviisaita ratkaisuja?"

Tekninen toteutus

Energialoikka-palvelun pilottiversio on rakennettu Suomen ympäristökeskuksessa kokonaan omalla työvoimalla.

Palvelua varten on vuokrattu Linux-käyttöjärjestelmää pyörittävä virtuaalipalvelin, jolle on asennettu Wordpress julkaisualusta. Julkaisualustan perustoimintoja on laajennettu joukolla maksuttomia valmiita sekä itse koodattuja lisäosia (plugin).

Energialoikka-palvelu toimii osoitteessa: energialoikka.fi

Palvelimen vaatimukset

Pilottiversio toimii virtuaalipalvelimella, jossa on yksi dedikoitu prosessori ja 1 Gt keskusmuistia. Käyttöjärjestelmänä toimii Debian 8 (Linux). Palvelimelle on asennettu Wordpress-vaatimusten (<https://wordpress.org/about/requirements/>) mukaisesti Apache, PHP, MySQL ja SSL-sertifikaatti.

Virtuaalipalvelimen resursseja on mahdollista lisätä, kun palvelu otetaan laajempaan käyttöön ja kävijämäärät kasvavat.

Wordpress ja lisäosat

Energialoikan pilottiversio toimii Wordpress-julkaisualustalla, josta on asennettu uusin, automaattisesti päivittyvä versio (kirjoitushetkellä käytössä on versio 4.9.6-fi). Pilottiversion ulkoasuna on WordPressin *Twenty Seventeen* -teema, jota on muokattu Energialoikkaa varten tehdyillä visuaalisilla elementeillä.

Tärkeimmät lisäosat ja niiden tehtävät

Advanced Custom Fields	ACF:n avulla loikkaesimerkeille lisätään metatietokenttiä, kuten loikan aiheuttama kustannus ja tuottama päästövähennys
bbPress	Yleiset keskustelupalstat
BuddyPress	Yhteisölliset ominaisuudet, erityisesti käyttäjien ryhmät
DK PDF	Lisäosan avulla luodaan pdf-muotoinen loikkakortti kustakin loikkaesimerkistä
Google Analytics for WordPress by MonsterInsights	Käytönseuranta
Super Socializer	Kirjautuminen SOME-tilien avulla ja jakaminen
WP Live Chat Support	Lisäosan avulla palveluun voi tarvittaessa ottaa käyttöön chat-palvelun esimerkiksi jonkin kampanjan yhteydessä
Yet Another Related Posts Plugin	YARPP:n avulla käyttäjälle näytetään "Samankaltaisia loikkaesimerkkejä" kunkin loikan yhteydessä

Kaikki pilottiversiossa käytetyt valmiit lisäosat on ladattavissa Wordpressin Lisäosat-toiminnolla.

Itse koodatut lisäosat ja niiden tehtävät

Energialoikka-ACF: IRR & Payback Fields	Loikkaesimerkeille kentät ja laskenta takaisinmaksuajalle ja sisäiselle korolle
Energialoikka-kartta	Loikkakartta
Energialoikka-pluginswiper	Loikkaesimerkkien pyyhkäisysele
Energialoikka-widgets	Joukko sivuille upotettavia widgettejä, kuten loikkien oikean palstan metatiedot (hexagonit)

Kaikki itse koodatut lisäosat on saatavilla vapaaseen käyttöön hankkeen GitHub-sivulla: <https://github.com/molindho/energialoikka>

Pilottiversion sisältö ja toiminnot

Pilottiversiossa on kokeiltu tärkeitä tunnistettuja sisältöjä ja työkaluja hyvien käytäntöjen jakamiseen ja yhteistyön tukemiseen.

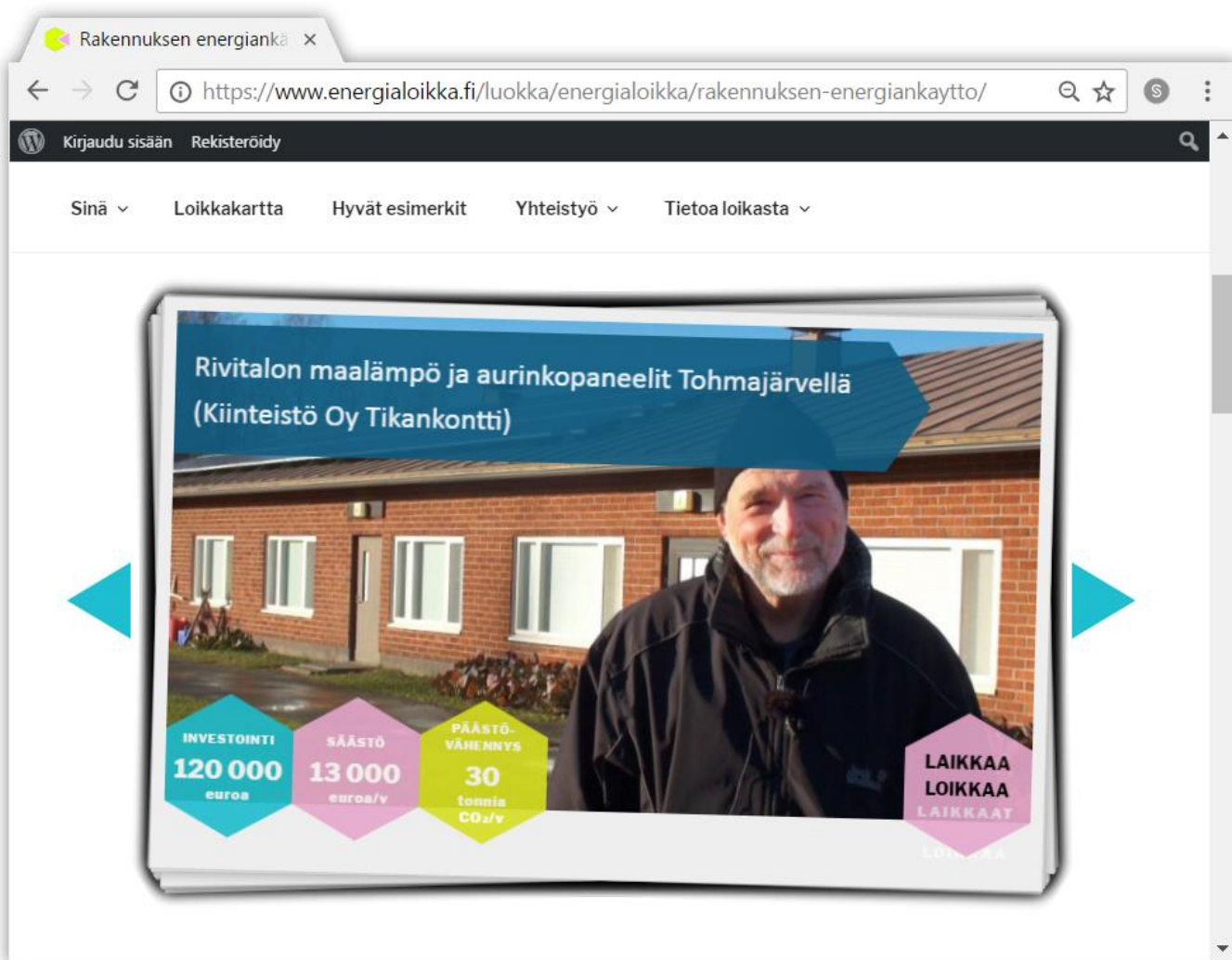
Loikkaesimerkit

Pilottiversion tärkein sisältö on jo tehdyistä energia- ja materiaaliloikista kertovat loikkaesimerkit. Tavoitteena on, että energia- ja materiaaliloikassa ne olisivat mahdollisimman tarinallisia ja ihmislähtöisiä. Loikkaesimerkin pitää olla samaistuttava, jotta se herättää innostusta ja johtaa toimintaan. Loikan tekijän persoonaa korostetaan mahdollisuuksien mukaan valokuvalla, videotarinalla ja sitaateilla.

Pilottiversiossa on tähän mennessä (kesäkuu 2018) julkaistu noin 60 energialoikkaesimerkkiä, ja lisäksi materiaaliloikkia on kahdeksan kappaletta.

Tähän mennessä julkaistuista energialoikista 48 koskee rakennuksen energiankäyttöä, kuten lämmitystavan vaihtoa tai ilmastoinnin tehostamista, ja 17 energiantuotantoa esimerkiksi aurinkopaneeleilla tai bioenergiolla.

Loikkaesimerkkejä pääsee selaamaan palvelun valikosta kohdasta ”Hyvät esimerkit” tai osoitteesta: <https://www.energialoikka.fi/hyvät-esimerkit/>

Loikkaesimerkkejä voi selata pyyhkäisemällä, ja mielenkiintoisimmat voi merkitä muistiin ”Laikkaa loikkaa” -toiminnolla. Tykkäämäsi loikkaesimerkit löytyvät myöhemmin ”Sinun suosikkisi” -listalta (<https://www.energialoikka.fi/sina/sinun-suosikkisi/>) ja eniten tykkäyksiä saaneet ovat päällimmäisenä hakutuloksissa.

Loikkaesimerkkien metatiedot

Loikkaesimerkkien luokittelua ja järjestämistä tehdään palvelussa erilaisten metatietojen avulla.

Loikkia luokittelevat metatiedot ovat erityisesti kategoriat, asiasanat, loikkaajan sektori, sijainti sekä toimijat ja hankkeet. Nämä löytyvät kunkin loikkasivun lopusta, ja niiden avulla voi rajata koko loikkakirjastoa pienemmiksi ryhmiksi. Esimerkiksi asiasanan ”maalämpö” avulla voi selata vain loikkia, joissa on hyödynnetty maalämpöä ja vastaavasti loikkaajan sektorin ”kotitalous” avulla löytää loikat, joiden tekijä on tavallinen kotitalous.

Loikkia järjestävät metatiedot ovat esimerkiksi investoinnin suuruus tai koitunut päästövähennys. Nämä näkyvät loikkasivun oikean palstan hexagoneissa.

Kuittilan maatilan puukaasulaitos

https://www.energiailoikka.fi/kiteen-jaahalliin-led-valaistus/

Kirjaudu sisään Rekisteröidy

Sinä ▾ Loikkakartta Hyvät esimerkit Yhteistyö ▾ Tietoa loikasta ▾

6.7.2017 KIRJOITTANUT SYKE

Kiteen jäähalliin led-valaistus

#Energiailoikka - LED-valot Kiteen jäähalliin

Seppo Hakulinen
Toimitusjohtaja,
Kiteen jäähalli

TOIMIJAT & HANKEET

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

ENERGIALOIKKA, VALAISTUS JA SÄHKÖLAITTEET, RAKENNUKSEN LÄMMITYSTAVAN VAIHTO

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTA, KITEE

LED-VALAISTUS, JÄÄHALLI

Samanlaisia loikkaesimerkkejä

Kuittilan maatilan puukaasulaitos ja aurinkopaneelit

Tohmajärven seurakunta öljystä maalämpöön

Jätteestä biokaasua lämpölaitokseen Kiteellä

LAIKKAA TÄTÄ LOIKKAA

INVESTOINTI 34 000 euroa

VUOSI-TUOTTO 24 %

TAKAISIN-MAKSUAIKA 3,8 vuotta

SÄÄSTÖ 9 000 euroa/v

PÄÄSTÖ-VÄHENNYS 18 000 kg CO₂/v

Video-muotoinen loikkaesimerkki Kiteen jäähallin valaistuksen uusimisesta. Varsinaisen sisällön eli video-upotuksen alla näkyvät loikan luokittelevat metatiedot sekä niihin perustuvat ehdotukset samankaltaisista loikista. Oikealla palstalla on loikasta syötetyt mitalliset suuret, jotka kuvaavat investointia ja loikan vaikuttavuutta.

Loikkakortti

Jokaisesta loikkaesimerkistä voi tulostaa A4-kokoisen ja pdf-muotoisen loikkakortin. Loikkakortin idea on se, että halutuista loikkaesimerkeistä voi tulostaa käsin jaettavia tiivistelmiä, joissa näkyy loikan tärkeimmät talous- ja päästövähennysluvut.

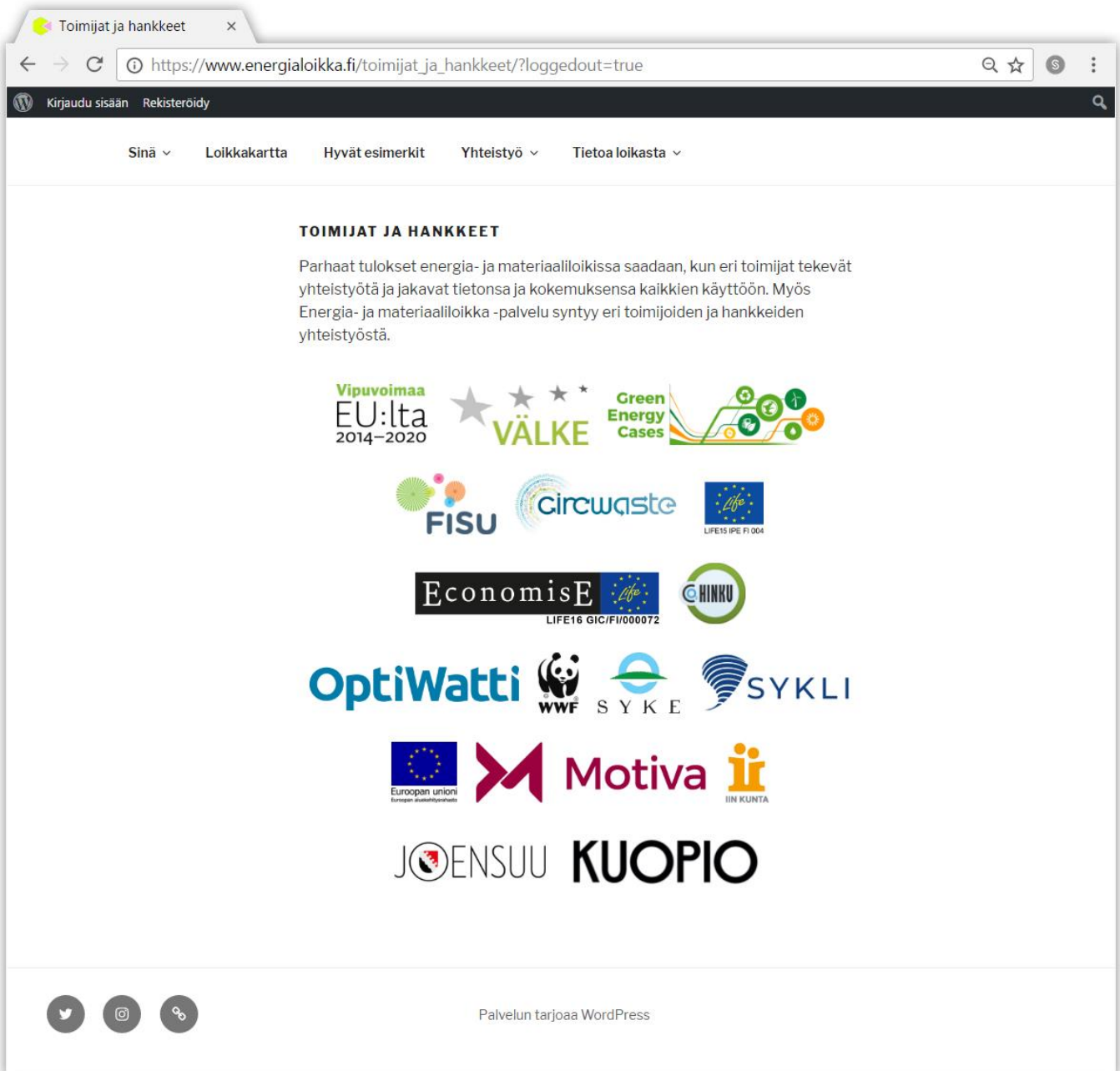
Loikkakortteja voi jakaa tapahtumissa, ja niistä pääsee qr-koodin avulla loikkaesimerkin koko sisältöön.

Toimijat ja hankkeet

Pilottiversion rakentamisen yhteydessä selvisi, että monet uudet kokeilut syntyvät monen toimijan myötävaikutuksella ja jonkin hankkeen yhteydessä. Selvisi myös, että näille toimijoille ja/tai hankkeille on usein tärkeää saada näkyvyyttä muun muassa logon muodossa.

Tätä tarvetta toteuttamaan Energia- ja materiaaliloikassa jokaiselle loikkaesimerkille voi valita toimijat ja hankkeet, jotka liittyvät sen toteuttamiseen ja joiden logot näkyvät loikkaesimerkin yhteydessä. Loikkaesimerkkejä voi myös rajata ja selata toimijan tai hankkeen avulla.

Listaus toimijoista ja hankkeista (https://www.energialoikka.fi/toimijat_ja_hankkeet/), joille on merkitty loikkaesimerkkejä Energia- ja materiaaliloikan pilottiversiossa.

Loikkaliitännäiset

Yksi pilottivaiheessa tunnistettu tarve on loikkaesimerkkien ja muiden Energia- ja materiaaliloikkien sisältöjen näyttäminen muissa verkkopalveluissa. Esimerkiksi hankkeessa tehtyt loikkaesimerkit halutaan näkyville myös hankkeen sivuille Energia- ja materiaaliloikkapalvelun lisäksi.

Tätä varten pilottiversiossa on toteutettu loikkaliitännäinen, jonka avulla toiseen verkkopalveluun voidaan upottaa kokoelma toimijan, hankkeen tai esimerkiksi asianan kaikista loikkaesimerkeistä. Lisää loikkaliitännäisiä, kuten kartta tai yksittäisen loikan esittely, on suunnitteilla.

Loikkaliitännäiset toimivat samalla tavalla kuin monet sosiaalisen median upotukset, kuten Twitter widgets tai Youtube embedded player. Energia- ja materiaaliloikka -palvelussa voidaan määritellä upotuskoodi, joka lisätään halutulle verkkosivulle.

Loikkakennosto loikkaesimerkeistä, jotka kuuluvat kategoriaan "Kuukauden Hinku-teko". Kennoston voi upottaa esimerkiksi Hinku-hankkeen verkkosivuille koodilla:

```
<div class="loikkawidget"
  data-taxonomy-type="category"
  data-taxonomy-id="907"
  data-container-margin="0"
  data-background-color="#fff"
  data-frame-color="#8dc63f"
  data-hexagon-space="3"
  data-hexagon-rowsize="4"
  data-title="Uusimmat loikkaesimerkit"
></div>
<script type="text/javascript" src="//www.energialoikka.fi/loikkawidget/main.js"></script>
```

Loikkakartta

Energialoikan oma karttapalvelu – Loikkakartta – toimii paikkatietolähtöisenä näkymänä loikkaesimerkkeihin ja tulevaisuudessa mahdollisesti myös muuhun energiatietoon.

Tällä hetkellä kartalta löytää pisteinä ne loikkaesimerkit, joille on merkitty tarkka sijainti, sekä kunta- ja/tai maakuntalistauksesta ne loikkaesimerkit, joille sijainti on määritelty kunnan tai maakunnan tarkkuudella.

Rakennusten lämmitystapa

Suunnitelmana oli sisällyttää pilottiversioon myös paikkatietoaineistoa rakennusten lämmitystavasta. Se auttaisi naapuriyhteistyön luomisessa, kun kartalta voisi etsiä kumppaneita samankaltaisista rakennuksista. Jos esimerkiksi öljylämmittäjä haluaisi siirtyä maalämpöön, voisi hän ehdottaa urakoiden yhteiskilpailutusta alueen muille öljylämmittäjille.

Väestörekisterikeskuksen Rakennus- ja huoneistorekisterissä (RHR) on tallennettu rakennuskohtainen lämmitystapa, mutta tiedot vaikuttavat tällä hetkellä liian epävarmoilta Energia- ja materiaaliloikan käyttöön. Kunnat tallentavat rekisteriin alkuperäisen rakennusluvan mukaisen polttoaineen ja lämmönjakotavan, mutta mahdolliset muutokset ja modernisoinnit päätyvät sinne vaihtelevasti.

RHR:n tiedot ovat muun muassa Helsingin kaupungin osalta saatavilla avoimesta rajapinnasta (<https://kartta.hel.fi/paikkatietohakemisto/?id=286>). Tämän rajapinnan tietoja testattiin Puu-Käpylässä asunto-osuuskunnan sähköryhmässä, ja ainakin 1920-luvulla rakennettujen puutalojen osalta ne osoittautuivat erittäin epäluotettaviksi. Lähes puoleen taloista oli merkitty alkuperäinen puulämmitys, vaikka se ei yhdessäkään ole enää päälämmitysmuoto.

Rakennusten väärät tiedot herättivät Käpylän sähköryhmäläisissä ihmetystä, eikä niitä siksi toistaiseksi lisätty osaksi Energia- ja materiaaliloikan pilottiversiota. Rekisteritiedon näkyväksi tekeminen voisi vauhdittaa RHR:n laadun parantamista, jos oikean lämmitysmuodon voisi ilmoittaa sähköisesti. #energialoikka –hankkeen tekijöiden mielestä sähköistä ilmoittamismahdollisuutta tulisikin edistää, jotta maamme rakennuskannan energiakäytöstä saataisiin nykyistä parempi kokonaiskuva.

Lähienergialähteet

Toinen potentiaalinen paikkatietoaineisto Energialoikkaan on erilaisten lähienergialähteiden saatavuus.

Hankeessa tutkittiin erityisesti GTK:n julkaisemaa aineistoa Geoenergiapotentiaalista. Sen yhdistäminen rakennusten lämmitystapa-aineiston kanssa voisi tuoda suuria hyötyjä, jos voisimme tunnistaa asuinalueita, joissa on samaan aikaan suuri geoenergiapotentiaali ja paljon esimerkiksi öljylämmitystä.

GTK julkaisi ensimmäisen version Geoenergiapotentiaalikartasta vuonna 2016. Sen mittakaava (1:1000 000) ei kuitenkaan ole tarpeeksi tarkka talokohtaiseen arvioon maalämmön mahdollisuuksista. Tai kuten aineiston kuvailulehdellä sanotaan:

”Geoenergiapotentiaali 1: 1 000 000 karttaa ei ole tarkoitettu alueelliseen eikä kohteelliseen tarkasteluun. Kartan pienin kuviokoko on 25 hehtaaria. Aineiston pääkäyttötarkoitus on ohjata tarkemman mittakaavan tutkimuksia ja selvityksiä.”

Lähde: http://tupa.gtk.fi/paikkatieto/meta/geoenergiapotentiaali_1m.html

Energialoikka-palvelu kuitenkin tarjoaa jatkossa mahdollisuuden hyödyntää tarkempia geoenergiapotentiaalikarttoja, kun sellaisia tulee saataville.

Toinen potentiaalinen lähienergialähteiden paikkatietoaineisto on Ilmatieteen laitoksen tuottama Tuuliatlas. Sen avulla on mahdollista arvioida tuulienergian hyödyntämisen mahdollisuuksia. Aineisto on saatavilla avoimena datana ja tuuliolosuhteiden osalta resoluutio (2,5 km * 2,5 km) riittäisi hyvin myös Energialoikan tarpeisiin.

Energialoikassa ei kuitenkaan ole vielä loikkaesimerkkiä pienoistuulivoiman hyödyntämisestä, joten tuuliatlaksen tietojakaan ei toistaiseksi näytetä loikkakartalla. Se tullaan kuitenkin lisäämään myöhemmin, kun saadaan kokemuksia tuulivoiman hyödyntämisestä pienemmässä mittakaavassa.

Myös paikkatietoaineisto aurinkoenergian potentiaalista olisi hyvä lisä tulevaisuudessa Energialoikan kartalle. Siitä ei kuitenkaan ole vielä olemassa valtakunnallista yhtenäistä avointa aineistoa, vaikka monet kunnat ovatkin julkaisseet sellaisen omalle alueelleen. Kuntien aineistot perustuvat leveysasteen mukaiseen säteilymäärään ja erilaisten rakennusten kattokulmiin. Ilmatieteen laitos on tehnyt esiselvityksen tarpeesta tuottaa tarkempi Aurinkoatlas, jossa otettaisiin huomioon muun muassa eri alueiden keskimääräinen pilvisuus. Kun hanke käynnistyy, Energialoikka tarjoaa atlaksen-tiedolle erinomaisen käyttökohteen.

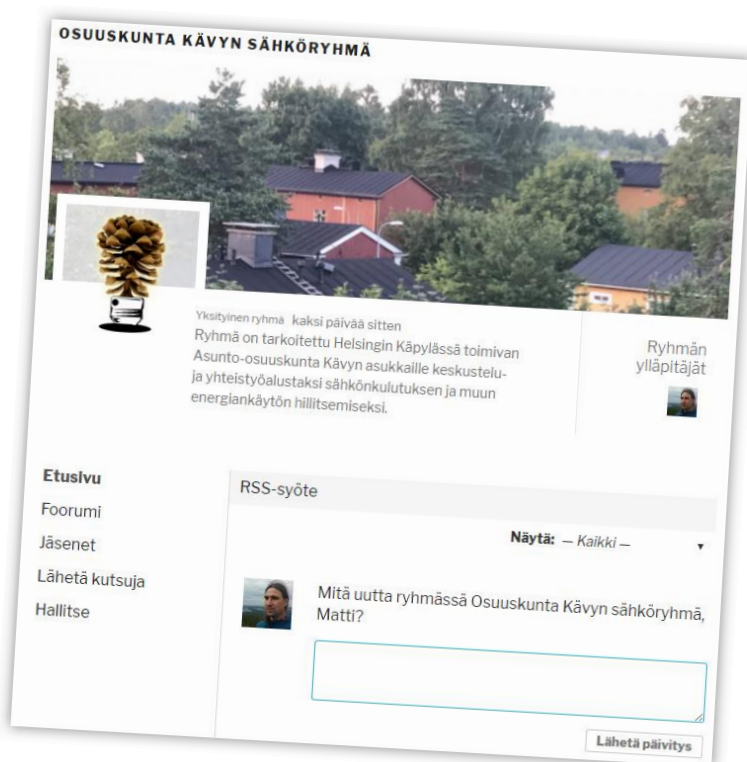
Oman rakennuksen aurinkoenergiapotentiaalin arvioimiseen on toisaalta myös olemassa kaupallisten toimijoiden palveluita, joita Energialoikan käyttäjät voivat käyttää.

Yhteisölliset työkalut

Naapuri- ja muun yhteistyön tukemiseksi Energia- ja materiaaliloikan pilottiversiossa on jonkin verran yhteisöllisiä työkaluja: loikkien arvottaminen (Laikkaa loikkaa), loikkien kommentointi, keskustelupalstat ja ryhmät.

Näistä erityisesti ryhmät on tarkoitettu naapuriyhteistyön virtuaaliseksi kokoontumispaikaksi. Ryhmät voivat olla avoimia tai suljettuja ja niissä on aina keskustelupalsta ja muita toimintoja.

Ryhmätoimintaa on toistaiseksi kokeiltu Helsingin Puu-Käpylässä, jossa asunto-osuuskunnan asukkaat ovat perustaneet ”sähköryhmän” oman energiankäytön ekotehokkuuden lisäämiseksi. Ryhmässä suunnitellaan muun muassa ilmalämpöpumppujen yhteistilausta ja sähkösopimuksen kilpailuttamista. Ryhmän ensimmäiset konkreettiset toimet ajoittunevat syksyyn 2018, jonka jälkeen niistä julkaistaan myös loikkaesimerkki Energia- ja materiaaliloikassa.

Energialoikassa ryhmällä on nimi, kuva, kansikuva, ylläpitäjiä, foorumi jne. Ryhmät voivat olla yksityisiä tai kaikille avoimia.

Julkiset esiintymiset

Energialoikka-konseptia ja -palvelun esiversioita on esitelty muun muassa heinäkuussa MTV:n SuomiAreena-tapahtumassa, jossa SYKE järjesti energialoikka-aiheisen keskustelutilaisuuden yhdessä Lähienergialiiton kanssa. Lisäksi olimme SuomiAreenan kansalaistorilla vastaanottamassa ihmisten kertomuksia omista energiaremonteistaan tai niitä hidastavista tekijöistä sekä innostimme Porin kauppatorin yleisön yhteiseen isoon (vertauskuvalliseen) loikkaan.

Energialoikka SuomiAreenassa: http://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/SYKE_loikkii_SuomiAreenalla_10127%2843827%29

Energialoikkaa esiteltiin myös lokakuussa ERA17-toimintaohjelman (Energiaviisaan rakennetun ympäristön aika 2017) loppuseminaarissa Säätytalolla sekä marraskuussa korjausneuvonnan vuosipäivän seminaarissa ympäristöministeriössä.

ERA17 loppuseminaarin esitys: http://era17.fi/wp-content/uploads/2017/10/energialoikka_era17_SYKE.pdf

Helmikuussa 2018 Energialoikkaa esiteltiin asuntomarkkinoiden vaikuttajille Asuntomarkkinat 2018-tapahtuman KIRA-digi showroomissa.

Yhteenveto ja johtopäätökset

KIRA-digin Energialoikka-hankkeessa keskityttiin viisaampaan energiankäyttöön kannustavan verkkopalvelun pilottiversion rakentamiseen. Pilottiversio on käytössä ja siihen on toteutettu useita tärkeitä koettuja sisältöjä ja toiminnallisuuksia. Suunnittelun aikana palvelun sisällön rajausta on myös laajentunut rakennusten energiankäytöstä myös liikenteeseen ja materiaalitehokkuuteen.

Teknisestä näkökulmasta pilottiversio on pyritty tekemään mahdollisimman helposti ja kustannustehokkaasti. Se on toteutettu yleisimmillä vapaassa käytössä olevilla ohjelmistoilla ja mahdollisimman pienellä räätälöinnillä. Kaikki käytetyt ohjelmistot ja lisäosat ovat ilmaisia käyttää ja itse tehdyt koodit jaetaan avoimeen käyttöön.

Pilottiversio on myös täysin toimintavalmis, ja sen käytössä olevia resursseja voi helposti lisätä, kun kävijämäärät kasvavat.

Hankelähtöisyys

Iso osa hankkeen aikaisesta työstä kului palvelun tiedontuottamisen konseptin rakentamiseen. Eri toimijoilla ja hankkeilla on jo nyt ollut monia erilaisia hyvien käytäntöjen esimerkkipankkeja. Niiden ongelma on kuitenkin ollut se, että hankkeen loputtua, palvelut jäivät ilman kehitystä ja ylläpitoa. Uusi hanke rakentaa sitten taas uuden pankin.

Energia- ja materiaaliloikan tavoitteena on yhdistää eri toimijat ja hankkeet tuottamaan hyviä esimerkkejä ja muuta sisältöä yhteen palveluun, jota jatkuvasti kehitetään. Tätä varten on pitänyt nähdä paljon vaivaa hankkeiden ja niiden rahoittajien näkyvyyden varmistamiseksi. Loikkien yhteydessä näkyvät logot, niihin mahdollisesti liittyvät huomautustekstit, loikkien järjestäminen toimijoiden ja hankkeiden alle sekä omille sivuille upotettavat loikkaliitännäiset ovat tärkeitä ominaisuuksia monen tiedontuottajan palvelussa.

Paikkatietoaineistoissa parannettavaa

Rakennusten energiankäyttöön liittyvissä paikkatietoaineistoissa on kehitettävää. Energia- ja materiaaliloikkaan sopisi hyvin Rakennus- ja huoneistorekisterin (RHR) lämmitysmuodon tiedot, mutta nykymuodossaan niiden laatu on liian heikko. Rekisteritiedon näkyväksi tekeminen voisi auttaa laadun parantamisessa, mutta korjaavan tiedon ilmoittamiselle tarvittaisiin helppo ja kustannustehokas tapa.

RHR:ia ylläpitää Väestörekisterikeskus (VRK), mutta tiedon ajantasaisuudesta vastaavat kunnat. Energialoikka-hanke toivoo, että VRK ja kuntien edustajat voisivat yhdessä pohtia, miten kansalaisten ilmoituksia rakennusten lämmitystavan muutoksista voitaisiin ottaa vastaan sähköisesti.

Myös osa ympäristöystävällisten ja energiatehokkaiden lähienergialähteiden paikkatietoaineistoista on toistaiseksi osittain liian epätarkkoja tai epäyhtenäisiä. Näiden parissa eri organisaatiot tekevät työtä, ja niiden soveltuvuus Energialoikan tarpeisiin todennäköisesti paranee lähivuosina, jolloin niitä voidaan lisätä Energia- ja materiaaliloikka -palveluun.

SYKE jatkaa palvelun kehittämistä

Energia- ja materiaaliloikan pilottiversio on tarkoitus ottaa pysyvään käyttöön hyvien esimerkkien jakamiseen ja yhteistyön kannustamiseen. Suomen ympäristökeskus jatkaa palvelun kehittämistä omalla rahoituksellaan ja soveltuvin osin muiden hankkeiden rahoitukselle.

Jo nyt palveluun tuotetaan paljon loikkaesimerkkejä erityisesti EU-Life-rahoitteisissa ECONOMISE- ja CIRCWASTE-hankkeissa. Monet Hiilineutraalit kunnat (Hinku) -verkostossa mukana olevat kunnat tuottavat niin ikään loikkaesimerkkejä omista energiateoistaan.

Pilottiversiossa kehityksen pääpaino on ollut tiedon tuottamisen konseptoinnissa ja hankkeiden huomioimisessa. Seuraavaksi keskitytään enemmän yksittäisiin käyttäjiin ja talonomistajien tarpeisiin niin kehitystyössä kuin markkinoinnissakin.